

IQ Samhällsbyggnad

2024-04-22

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
Dnr LI2023/03542

Remissvar Ordning och reda – Förstärkt och tillförlitlig byggkontroll, SOU 2023:70

IQ Samhällsbyggnad har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Vi tackar för möjligheten och lämnar härmed nedan följande synpunkter.

IQ Samhällsbyggnad delar utredningens slutsatser i stort om problembilden kring olyckor i byggsektorn. Det finns stora utmaningar med kvalitetsbrister och fel i byggandet som har lett till allvarliga personskador. Åtgärder behövs för att stärka kvaliteten i den byggda miljön. Samhällsbyggandet genomgår en stor omställning mot ett klimatsmartare och mer cirkulärt byggande. Stärkt innovationskraft är viktigt i denna omställning och detta förutsätter en regelmodell som ger utrymme för nya lösningar samtidigt som det finns adekvata system för kvalitetssäkring och kontroll.

Utredningen konstaterar att ansvaren enligt plan- och bygglagen inte är tillräckligt väl kända. IQ Samhällsbyggnad delar denna bild baserat på våra möten med medlemmar och aktörer i sektorn. Det finns ett glapp mellan hur plan- och bygglagen tillämpas, hur kontroll och tillsyn genomförs, och hur verkligheten ser ut. För att möta denna utmaning kan ett steg vara, så som föreslås i utredningen, att förtydliga ansvaret för byggherren, sakkunniga, den kontrollansvarige och kommunens byggnadsnämnd. Tilläggen om självständighet för sakkunniga, och i vissa fall för kontrollansvariga, är bra då detta ses som en faktor som påverkar risken för fel. IQ Samhällsbyggnad vill betona att det är viktigt att ansvarsförtydligandet följs upp över tid utifrån förslagets effekt i praktiken.

De konstaterade bristerna med kompetens och tidsbrist är viktiga att möta när Boverkets nya byggregler med planerat ikraftträdande till 1 januari 2025 innebär högre förväntningar på kompetens och erfarenhet för byggherren och dennes organisation. Förväntningarna följer av att Boverket inte längre ger vägledning i form av allmänna råd kring godtagbara lösningar, verifieringsmetoder och rekommendation av standarder och branschpublikationer. Som komplement till utredningen bör därför utökade kompetens- och erfarenhetskrav undersökas för byggherren och dennes organisation.

En effektivare förvaltning och flexiblere nyttjande av det befintliga byggnadsbeståndet är viktigt. Förslagen om förstärkta och tillförlitliga kontroller under förvaltningsskedet är bra i detta avseende.

Utredningen berör inte viktiga områden så som cirkularitet i byggsektorn och ökad grad av digitalisering. Ökad mängd återbruk, flexiblere nyttjande över tid och förlängd livslängd för byggnadsverk är strategiskt viktiga frågor och bör också utredas.

IQ Samhällsbyggnad

Digitalisering inom samhällsbyggnadsprocessen kan stödja kontroll av efterlevnad och kvalitet och möjliggöra effektivare processer. Utredningen behandlar endast digitalisering i begränsad omfattning. Information om den byggda miljön är i sig en förutsättning för att möjliggöra för kontroll av efterlevnad. IQ Samhällsbyggnad föreslår att digitaliseringens roll för kontroll och kvalitet bör utredas i relation till plan- och bygglagen. Digitalisering kan spela en central roll i att effektivisera föreslagna kontroller, till exempel genom att digitalisera projekt- och bygglovsadministration, kravställning av dokumentation, digitala tvillingar för byggnader och deras prestanda, samt för att stödja spårbarhet. Vi anser att det finns ett behov att ta hänsyn till digitaliseringens möjligheter vid utformningen av kontrollsystemet och i förslagen på åtgärder. Detta har inte direkt ingått i kommittédirektivet och därför bör ett helhetsgrepp tas på hur digitalisering kan stödja kontroll, tillsyn- och kravhantering i tillämpningen av plan- och bygglagen för att möjliggöra både en effektivare samhällsbyggnadsprocess som stödjer en högre kvalitet.

Anita Aspegren

VD, IQ Samhällsbyggnad

Om IQ Samhällsbyggnad

IQ Samhällsbyggnad är en unik medlemsorganisation för företag och organisationer i samhällsbyggnadssektorn som är intresserade av forskning och innovation. Vi kombinerar forsknings- och innovationsfrågor med gränsöverskridande samverkan och verkar i skärningspunkten mellan näringsliv, politik, civilsamhälle och akademi. Tillsammans skapar vi i IQ Samhällsbyggnad samhällsnytta genom ökad kompetens och fler innovationer inom samhällsbyggandet. Vi gör detta genom att i tät dialog med våra medlemmar och det omgivande samhället.

Då IQ Samhällsbyggnad är en organisation med bredd – med 100 medlemmar från hela samhällsbyggnadssektorn – för vi hela sektorns talan när det gäller FoI-frågor. Förankringen inom branschorganisationerna är därtill mycket god, och med tanke på den mängd aktörer som dessa organisationer i sin tur företräder, kan IQ Samhällsbyggnad indirekt sägas företräda långt fler medlemmar än de 100 aktörerna. Läs mer om oss på www.iqs.se.